Lieta Nr. C32259213/091614,

Lietvedības Nr. C-0916/9

Spriedums

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2014. gada 19.maijā

Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnese S. Strakše

ar tiesas sēdes sekretāru R.Kokinu,

piedaloties prasītājas pilnvarotam pārstāvim /pers. A/ un atbildētājas pilnvarotajai pārstāvei /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. C/ prasībā pret AS „PrivatBank" par ķīlas (hipotēkas) līguma atzīšanu par spēkā neesošu. Tiesa

konstatēja:

/pers. C/ cēlusi prasību Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā pret AS „PrivatBank" par ķīlas līguma atzīšanu par spēkā neesošu, norādot, ka 2008.gada 25.jūlijā starp /pers. C/ un AS "PrivatBank" ticis noslēgts Ķīlas (Hipotēkas) līgums Nr.HKRK-D051/07.

2008.gada 25.jūlijā prasītāja, nespējot izprast ne līguma noteikumus (lai izteiktu iebildumus), ne līgumiskās sekas, kā arī, nepārvaldot latviešu valodu, un pirmo reizi slēgusi šāda veida darījumu, pilnībā uzticējusies bankai. Savukārt bankas speciālisti pieņēmuši lēmumu noslēgt Ķīlas (Hipotēkas) līgumu, ar kuru prasītāja uzņēmusies atbildēt ar sev piederošo nekustamo īpašumu - dzīvokļa īpašumu Nr.55, /adrese/, par /pers. E/ saistībām pret atbildētāju. Uzdodot jautājumus atbildētajai par to, kas rakstīts līgumā, saņēmusi atbildi, ka līguma nosacījumi ir formāli un aizņēmējas saistību neizpildes gadījums prasītāju neskaršot. Prasītāja tikai šobrīd esot sapratusi, ka tas vistiešākā veidā skar prasītāju un viņai piederošo vienīgo nekustamo īpašumu. Slēdzot līgumu, nevēlējusies pakļaut sevi riskam palikt bez dzīvokļa vai kā savādāk apgrūtināt vai padarīt par neiespējamu turpmāko dzīvošanu savā īpašumā. Uzskata, ka ir maldināta par darījuma sekām, kā arī par aizņēmējas atbildības robežām. Minētajā darījumā, izņemot aizņēmēju, visi esot tikai ieguvēji, līdz ar to uzskata, ka noslēgusi darījumu, to neapzinoties, neizprotot un ar maldību. Norāda, ka prasītājai ticis izskaidrots, ka nepastāv iespēja iztulkot līgumu un tas arī neesot vajadzīgs, jo tā saturs attiecas uz aizņēmēju, bet, saņemot brīdinājumu no atbildētājas, prasītājai ticis iztulkots un izskaidrots līguma saturs un uzņemto saistību būtība.

Pamatojoties uz Civillikuma 1587., 1404., 1427., 1440., 1459., 1461.pantu, prasītāja lūdz tiesu atzīt par spēkā neesošu 2008.gada 25.jūlijā starp AS "PrivatBank" un /pers. C/ noslēgto Ķīlas (Hipotēkas) līgumu Nr.HKRK-D051/07.

2013.gada 22.aprīlī Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā saņemti atbildētājas rakstveida paskaidrojumi, kuros norādīts, ka prasību neatzīst. Paskaidro, ka, parakstot līgumu, /pers. C/ uzņēmusies saistības, kuras nekādā gadījumā neesot formālas, un neviens bankas darbinieks nekad nebūtu izteicis apgalvojumu, ka aizņēmēja saistību neizpildes gadījums neskars prasītāju. Visi bankas darbinieki pārvalda krievu valodu ļoti labā līmenī, līdz ar to bankas darbinieks varējis paskaidrot prasītājai jebkuru interesējušo jautājumu, bet, ja arī prasītāja uzskatīja, ka bankas darbinieki ir pret viņu, tad prasītājai bijusi iespēja pieaicināt jebkuru uzticamu personu, kura būtu izskaidrojusi Līguma nosacījumus. Banka nekāda gadījumā nevarējusi panākt to, ka prasītāja ierodas un paraksta Ķīlas (Hipotēkas) līgumu, jo Bankai iepriekš nav zināma persona, ar kuru būs jānoslēdz līgums.

Civillikuma 1458. pants nosaka, ka maldība ir jāpierāda tam, kas uz tās pamata prasa atzīt darījumu par spēkā neesošu, bet šajā gadījumā prasītāja nav norādījusi, kādā veidā tikusi maldināta Ķīlas (Hipotēkas) līguma noslēgšanas brīdī. Atbildētāja uzskata, ka Civillikuma 1404. pants nav pārkāps, jo pantā ietvertie nosacījumi ir ievēroti, arī gribas izteikums ir ņemts vērā. Atbildētāja norāda, ka prasītāja savu gribu ir apstiprinājusi, parakstot Ķīlas (Hipotēkas) līgumu Nr. HKRK-D051/07, tādēļ arī norāde uz Civillikuma 1427. pantu neesot pamatota. Prasītāja nav norādījusi, kā tieši ir izpaudies Civillikuma 1459. panta pārkāpums. Prasītājas paraksts apliecina, ka prasītāja pilnībā apzinājusies Līguma sekas.

Atbildētāja norāda arī uz Civillikuma 1587.pantu, kurš nosaka, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Pamatojoties uz Civillikuma 1458. pantu un 1587. pantu, atbildētāja lūdz noraidīt prasību par Ķīlas (Hipotēkas) līguma Nr. HKRK-D051/07 atzīšanu par spēkā neesošu.

Tiesas sēdē prasītājas pilnvarotais pārstāvis /pers. A/ prasību uzturēja uz prasības pieteikumā norādītajiem motīviem un pamatiem,

lūdza prasību apmierināt. Paskaidroja, ka prasītāja, neapzinoties līguma sekas, ir to parakstījusi. Nepārvaldot latviešu valodu, nav spējusi iepazīties ar līguma saturu un līgumiskajām sekām, kas iestāsies gadījumā, ja /pers. E/ nepildīs savas saistības. Ķīlas līgumu, kas sastādīts uz četrām lappusēm latviešu valodā, neviens nav tulkojis. Prasītāja savu zināšanu trūkuma dēļ nav uzdevusi jautājumus tādā formā, lai, saņemot tiem atbildes, varētu saprast, kas notiks gadījumā, ja aizņēmēja nepildīs savu saistību. Viņai formāli ticis atbildēts, ka galvenais ir pildīt aizdevuma līguma noteikumus, tad arī šis ķīlas līgums tiks uzskatīts tikai par formālu līgumu. Līdz ar to prasītāja, neapzinoties, ko dara, parakstījusi līgumu. Norādīja, ka ir jāņem vērā prasītājas vecums līguma parakstīšanas brīdi, kā arī tas, ka prasītāja šāda veida līgumu slēgusi pirmo reizi. Uzskata, ka Banka ir maldinājusi prasītāju, un līgums ir noslēgts, neapzinoties līguma sekas.

Atbildētājas pilnvarotā pārstāve /pers. B/ tiesas sēdē prasību neatzina. Paskaidroja, ka visi bankas darbinieki ir brīdināti un nes atbildību, ka nekādā gadījumā nenorādīs uz darījumu formālo raksturu. Galvenās sastāvdaļas vienmēr tiek izskaidrotas, ķīlas devējam - arī sekas, kas iestāsies gadījumā, ja galvenais aizņēmējs nepildīs uzņemtās saistības, proti: ka tādā gadījumā varēs vērsties pret ķīlas devēju. Ieskatoties zemesgrāmatā, kas ir publiska informācija, var redzēt, ka šis pats īpašums ir bijis ieķīlāts AS "Aizkraukles banka", kā arī ieķīlāts AS bezpeļņas sabiedrībai "Baltijas-Amerikas uzņēmējdarbības fonds", līdz ar to secināms, ka informācija, ka šis ir atbildētājas pirmais šāda veida līgums, ir nepatiesa. Mērķis darījumam, tas ir, kāpēc tika slēgts AS "PrivatBank" aizdevuma līgums ar /pers. E/ un /pers. C/ kā ķīlas devēju, tāds, ka pati prasītāja bija noslēgusi aizdevuma līgumu ar AS bezpeļņas sabiedrību "Baltijas-Amerikas uzņēmējdarbības fonds" un ieķīlājusi šo pašu īpašumu par labu fondam. Prasītāja vērsusies AS "PrivatBank" ar iesniegumu, lai tiktu veikta pārkreditācija, tas ir, aizņēmējs būs /pers. E/, bet ķīlas devēja - /pers. C/. Tādejādi prasītāja jau trešo reizi ir slēgusi ar banku ķīlas līgumu, līdz ar to prasītāja zināja, kas ir ķīlas līgums un kādas ir tā sekas. Arguments, ka prasītāja nesaprata līguma būtību, ka viņa ir gados un nepārvalda latviešu valodu, neattaisno prasītāju, jo viņai viss tika izskaidrots, un kredīts tika ņemts pašas prasītājas saistību dzēšanai.

Noklausoties lietas dalībnieku paskaidrojumus un izvērtējot lietas materiālos esošos pierādījumus, tiesa uzskata, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Saskaņā ar Civillikuma 1511.pantu līgums plašākā nozīmē ir ikkatra vairāku personu savstarpēja vienošanās par kādu tiesisku attiecību nodibināšanu, pārgrozīšanu vai izbeigšanu. Līgums šaurākā, šeit pieņemtā nozīmē ir vairāku personu savstarpējs ar vienošanos pamatots gribas izteikums, kura mērķis ir nodibināt saistību tiesību (1401.p.).

Saskaņā ar Civillikuma 1278.pantu ķīlas tiesība ir tāda tiesība uz svešu lietu (841. p.), uz kuras pamata šī lieta nodrošina kreditoram viņa prasījumu tādā kārtā, ka viņš var no tās dabūt šā prasījuma samaksu.

Saskaņā ar Civillikuma 1304.pantu ķīlas tiesību nodibina ar līgumu vai testamentu, vai tiesas ceļā.

No lietas materiāliem redzams, ka 2008.gada 25.jūlijā starp AS „PrivatBank" kā ķīlas ņēmēju un /pers. C/ kā ķīlas devēju noslēgts ķīlas (hipotēkas) līgums Nr.HKRK-D051/07, saskaņā ar kuru prasītāja ieķīlājusi par labu atbildētājai sev piederošo nekustamo īpašumu – dzīvokļa īpašumu Nr./adrese/, bankas prasījumu, kas tai var rasties pret /pers. E/ saskaņā ar 2008.gada 25.jūlijā noslēgto aizdevuma līgumu Nr.HKRK-D051/07, izpildes nodrošināšanai.

Starp pusēm nav strīda par līguma noslēgšanas faktu, kā arī faktiski nav strīda par to, ka prasītājai ir bijis zināms, kādu veida darījumu viņa slēdz, proti: ka tiek noslēgts ķīlas (hipotēkas) līgums. Strīds pastāv par to, vai prasītājai bija zināmas un saprotamas līguma tiesiskās sekas, vai arī viņa tika maldināta.

Saskaņā ar Civillikuma 1440.pantum, lai tiesisks darījums būtu spēkā, nepietiek ar to vien, ka tā dalībnieki izteic savu gribu, bet ir vēl vajadzīgs, lai šī griba būtu radusies brīvi - bez maldības, viltus vai spaidiem.

Civillikuma 1441.pantā noteikts, ka maldība var rasties vai nu no tam, ka pavisam trūkst ziņu, vai ka ir tikai nepietiekošas ziņas par kādiem faktiskiem apstākļiem - faktiska maldība - vai kādām tiesiskām normām - tiesiska maldība.

Saskaņā ar Civillikuma 1442.pantu faktiska maldība darbības izdarītājam nekaitē, ja vien tā nav notikusi viņa paša neuzmanības dēļ. 43

Civillikuma 1443.pantā noteikts, ka maldība savā paša darbībā nav atvainojama, izņemot likumā norādītos gadījumus, savukārt Civillikuma 1444.pants paredz, ka a44

tvainojama maldība (1442.p.) ietekmē darījuma spēku dažādi, raugoties pēc tam, vai tā ir svarīga, vai ne.

Civillikuma 1458.pantā noteikts, ka maldība jāpierāda tam, kas uz tās pamata prasa vai nu atzīt darījumu par spēkā neesošu, vai atlīdzināt zaudējumus (1447. un 1448.p.).

Tādējādi saskaņā ar Civillikuma 1458.pantu pierādīšanas pienākums šajā prasībā ir uzlikts prasītājai. Tāpat arī Civilprocesa likuma 93.panta pirmās daļas noteikumi paredz, ka katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Prasītāja, apgalvojot, ka atbildētāja ir viņu maldinājusi par darījuma sekām, nav iesniegusi nekādus pierādījumus saviem apgalvojumiem un nav arī norādījusi uz tādiem apstākļiem, kas šiem apgalvojumiem piešķirtu ticamību. Tiesai nav pamata uzskatīt, ka prasītāja, labprātīgi griežoties bankā, parakstot līgumu un apzinoties, kāda veida darījumu viņa slēdz, varētu pilnībā neizprast darījuma sekas vai viņai būtu pamats uzskatīt, ka darījumam ir formāls raksturs. Tiesai nav pamata uzskatīt, ka atbildētājas darbiniekiem, kas piedalījušies līguma noslēgšanas procedūrā, vispār varētu būt interese maldināt prasītāju par darījuma sekām, ievērojot to apstākli, ka atbildētāja ir kredītiestāde, kuras darbības veids ir kreditēšanas pakalpojumu sniegšana, un prasītāja ir tikai viena no daudziem klientiem, līdz ar ko nav pamata uzskatīt, ka atbildētājai varēja būt interese panākt darījuma noslēgšanu tieši ar prasītāju visiem līdzekļiem, arī prettiesiskiem. Gadījumā, ja pati prasītāja, darījumu noslēdzot, vieglprātīgi paļāvās, ka saistību izpildes gadījums

saskaņā ar noslēgto ķīlas līgumu neiestāsies, un pati nepiegrieza vajadzīgo vērību darījuma sastāvdaļām, tad šāda maldība nav attaisnojama. Tāpat tiesa uzskata, ka prasītājas argumenti par viņas vecumu un latviešu valodas zināšanu trūkumu, sakarā ar ko viņa nav varējusi saprast līguma noteikumus, ir atzīstami par formāla un vispārēja rakstura iebildumiem, jo nav iegūti pierādījumi to pamatotībai un ietekmei uz darījuma noslēgšanu.

Pie šādiem apstākļiem tiesa uzskata, ka prasība nav pamatota un ir noraidāma.

Ievērojot minēto un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 93., 97., 189., 190.pantu,

tiesa

nosprieda:

/pers. C/ prasību pret AS „PrivatBank" par ķīlas (hipotēkas) līguma atzīšanu par spēkā neesošu noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt apelācijas kārtībā 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesai, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā.

Tiesnese S.Strakše